

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۲ مهر ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب:

۱ - تصویب صورت مجلس	۴ - سؤال آقایان نراقی و امیر تیمور و جواب آقایان وزیر دارائی و وزیر پیشه و هنر و بازرگانی
۲ - اظهارات آقای وزیر دارائی و استرداد لایحه استخدام رئیس بانک ملی	۵ - بقیه شور در لایحه متمم بودجه ۱۳۲۱
۳ - بیانات آقای آزادی	۶ - موقع ودستور جلسه بعد ختم جلسه

(مجلس يك ساعت پيش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز هفتم مهر ماه را آقای (طوسی) منشی خواندند * *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
صورت مجلس تصویب شد .

[۲ - بیانات آقای وزیر دارائی و استرداد

لایحه استخدام رئیس بانک ملی]

رئیس - آقای وزیر دارائی فرمایشی داشتید؟
وزیر دارائی (آقای کاظمی) - علت اینکه بنده در جلسه گذشته نبودم این بود که کسالت داشتم و هنوز هم آثار کسالت در بنده باقی است و البته با کمال افتخار در مجلس و در کمیسیونها و هر جا که کار باشد حاضر بوده و خواهام بود

در جلسه گذشته یکی از آقایان نمایندگان در موضوع نقره فرمایشی فرمودند میخواستیم عرض کنم که مذاکرات راجع باین موضوع در جریان است و امیدوار هستیم نتیجه مطلوبه حاصل شود . (انشاء الله)

عرض دیگرم این است که در فروردین امسال لایحه از طرف دولت وقت پیشنهاد شده بود برای استخدام یک نفر از اتباع سویس برای بانک ملی . ایران چون دولت فعلی راجع بملیت این مستخدم نظری دارد از این جهت خواستم آقایان موافقت فرمایند که آن لایحه را مسترد کنم و بعداً لایحه جدیدی تقدیم خواهد شد . (صحیح است)

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

* * عین مذاکرات مشروح نود و سومین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری

اداره ثبت نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : روحی - فاطمی .
غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت - دکتر ضیاء - شه دوست - مهدوی - فرخ - امیر ابراهیمی - فرشی - یار احمدی - دبستانی - آصف - صادق وزیری - شهابنگ - مستشار - کامله ماگو - نصر تیان .
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : سزاوار - یمن اسفندیاری - اکبر - بوداغبان .

۳- بیانات آقای آزادی

رئیس - آقای آزادی .

آزادی - در جلسه گذشته ضمن مذاکرانی که در قسمت متمم بودجه آقای امیر تیمور اجازه خواستند فرمایشاتی بفرمایند ضمناً یک کم لطفی نسبت بمنشی ها فرمودند و اعتراضی که ضمن صحبتشان فرمودند این بود که که اعضا کمیسیون در موقع اخذ رأی و گرفتن رأی حق تقدم دارند بنده آنوقت متوجه شدم که همچو چیزی در نظامنامه نیست و برای اعضای کمیسیون حق تقدمی ملحوظ نشده است و از سایر آقایانی که سوابقی در این امر دارند بنده استفسار کردم معلوم شد اعضای کمیسیون حق تقدمی ندارند و موضوعی ندارد (صحیح است) البته آقایان منشی ها هر کدام از آقایان نمایندگان محترم که اجازه بخواهند در همان موقع اسمشان را مینویسند و آقای رئیس داده میشود و اجازه دادن یا ندادن با آقای رئیس است و ایشان هم با رعایت تقدم و تأخر اجازه میدهند . فقط موضوع تقدم که صحبت شد در نظامنامه و سوابقی که هست راجع با آقایان وزراء و معاونین است که البته رعایت نوبت نمیشود همچنین راجع به مخبرین کمیسیونها است که رعایت نوبت نمیشود و مرحله سوم در مورد اخطار نظامنامه ایست که آن را هم اگر آقایان داشته باشند باز رعایت نوبت نمیشود فقط حق امتیازی برای آقایان اعضا کمیسیون هست که شاید اشتباه هم از همین جنبه منشی شده است موضوع ماده ۶۳ نظامنامه داخلی است که در شورئانی در ضمن پیشنهادهائی که میشود اجازه گرفته میشود که در پیشنهاد صحبت بشود در این مورد فقط امتیازی که داده شده است این است که اعضای کمیسیون مربوطه حق مذاکره در اطراف آن پیشنهاد دارند و سایر آقایان در آن موقع حق مذاکره و صحبت ندارند و الا حق تقدمی بنده در نظامنامه ندیدم (صحیح است) این است که بنده خواستم از آقای امیر تیمور استدعا کنم اگر در نظامنامه یک همچو چیزی بنظرشان رسیده بفرمایند و بمنشیان تذکر بدهند که منشی ها هم مواظب باشند و بوظایف خویشان عمل کنند .

۴- سؤال آقایان نراقی و امیر تیمور و پاسخ آقایان وزیر دارائی و وزیر بازرگانی و پیشه و هنر

رئیس - آقای نراقی از آقای وزیر دارائی سؤال داشتید . بفرمائید .

نراقی - چندی قبل بنده سؤال کرده بودم از وزارت پیشه و هنر راجع بسوء جریان بخش نخ کارخانه دولت شاهی آقای وزیر پیشه و هنر استنکاف فرموده از جواب دادن فرمودند که بخش این کار بما مربوط نیست و تحویل اداره کل بخش وزارت دارائی شده است اگر سوء جریانی است مربوط با آنجا است این بود از آقای وزیر دارائی این سؤال را کردم کارخانه نخ شاهی از بزرگترین کارخانهای نخ دولتی و نخ کشور است و محصولش در بعضی قسمت ها منحصر است به نخ مرسر یزه یعنی نخ آمریکائی و بعضی نمره های دیگر که منحصر است باین کارخانه و اعلیحضرت شاه سابق اجازه نمی دادند بسایر کارخانها که دو کھائی بیاورند که این نمره نخها را بشود با آنها تهیه کرد اگر هم بعضی ها از آن دو کھا آورده بودند پنبه که بکارشان بخورد با آنها نمی دادند که این نوع نخهای مرسر یزه را تهیه کنند از این جهت منحصر است بکارخانه نخ شاهی که عجله متعلق بدولت است نخهای دولتی را با وضع خیلی بدی توزیع میکنند در زمان سابق طرز توزیع این طور بود که آن نخها عموماً تحویل تجارخانه خصوصی میشد گویا تجارخانه خسرو شاهی بود آنجا با یک قیمت ثابتی که از طرف وزارت دربار برایش تعیین می کردند می فروختند و وجهش را تحویل دربار میدادند پس از بهم خوردن آن اوضاع و تحویل شدن بدولت ترتیبش بهم خورده است و افتاده است روی دسته بندیها و خصوصیات و پارتی بازی هر کس موفق شد حواله بگیرد از این نخها استفاده میکند و دیگرانی که احتیاج دارند ابدأ دسترسی ندارند یعنی مصرف کنندگان حقیقی و واقعی جنس این است که این نخها قیمتهای مختلفی پیدا کرده است مثلاً نخ مرسر یزه نمره شصت که به نخ آمریکائی معروف است و بکار جوراب بافی میخورد قیمت رسمی که وارد خزانه دولت

میشود بقیه ۳۷ تومان یا ۳۷۰ ریال است اما قیمتی که نوبی بازار داد و ستد میشود ۱۲۰ تومان است (۱۲۰۰ ریال) هر کدام از جوراب بافها که رفتند از این نخ بگیرند میگویند نداریم ولی در بازار دستهای نامرئی صد عدل صد عدل بفرش میسازند یعنی باید دلالتی را به بینند و مراجعه کنند و چه را تمام و کمال از مشتری میگیرند بعد بقیه ها را تحویل میدهند بهشان حتی آن نمره های بقیه ها را هم پاره میکنند و از بین میبرند و تحویل نمیدهند و با خودشان میبرند که مثلاً نشانی در دست نباشد باین ترتیب یک خسارت هنگفتی بخزانة دولت وارد میشود واقعا اگر قیمتش ۱۲۰ تومان است هر بقیه چرا همه این پول وارد خزانه نمیشود و ۳۷ تومانش وارد خزانه دولت میشود و بقیه اش میروند بیرون کی میخورد کی میبرد و چرا میبرد ؟ از وقتی که کارخانه نخ شاهی باختیار دولت در آمده و تحویل دولت شده است فقط صد عدل نخ توزیع شده است در بازار یا دو صد عدل بنا بر این باید چندین هزار عدل در انبار باشد ولی مسلماً وجود ندارد ولی در بازار پر است و در ایالات و ولایات و شهرستانها در دسترس هیچکس نیست و اصلاً پیدا نمیشود . آقایان ملاحظه میفرمایند قیمت جوراب که ما به احتیاج همه است با چه سرعتی دارد بالا می رود و بالا می رود ، بنده خودم در نتیجه شکایت باین نتیجه رسیدم که چرا اینطور شده و پرسیدم که آقا چرا جوراب با اینکه نخش در مملکت هست از جفتی سی شاهی روز بروز دارد بالا تر می رود و جفتی ۷ ریال ۸ ریال رسیده است آنوقت این جریان را برای بنده نقل کردند و جزئیاتش را توضیح دادند و آثارش را نشان دادند و معلوم شد که آنها تقصیر ندارند و از خود جورابان اداره و مخصوصاً اداره بخش است که سوء جریان دارد و دزدیهائی که در آنجا هست اینطور شده و باینجا رسیده است که نخ بقیه ۳۷ تومان وارد خزانه میشود قیمتش و بوزارت دارائی داده میشود و ۱۲۰ تومان آن بقیه بفروش میرسد با دست مخفی که بحیب دیگران می رود و البته جورابش خیلی گران تمام میشود و قتیکه تهیه میشود خیلی گران تمام میشود . بنده خواستم با آقای وزیر دارائی

تذکر بدهم که ما نسبت بجنابعالی نمیدهم این را چرا که جنابعالی تازه وارد کار شده اید اما یک همچو جریانات سوئی در داخله وزارت مالیه (در اداره کل بخش) هست و بالاخره دو هفته است که از جنابعالی این سؤال را کرده ام که چه اقدامی فرموده اید تا از این سوء استفاده ها جلو گیری شود آخر تا کی باید اینها را صبر کرد که دزدی بکنند و دولت باید جلو گیری بکنند دولت خودش مکلف است که سطح زندگی را پائین بیاورد و ثابت نگهدارد ولی بوسیله این اعمال نامشروع روز بروز سطح زندگی دارد بالا می رود اگر قیمتش ۱۲۰ تومان است چرا وارد خزانه نمیشود مردم که پولش را میدهند و تحمل میکنند این ضرر را پس چرا فقط ۳۷ تومان وارد خزانه میشود و مابقیش را میخورند و میبرند ؟

باید از این عملیات نامشروع جلو گیری بشود و این عملیات خلاف تعقیب بشود شما که بهمه چیز کشور علاقه مند هستید باین موضوع هم توجه بفرمائید الان چندین بنگاه مهم در شرف اسقاط و اندراس است و ازین دارد می رود شرکت جوراب یکی از شرکتهای مهم است تعطیل کرده است برای اینکه نمیخواهد دزدی کند و از این دلالتها از این نخها بخرد سایرین هم همینطور در حال تعطیل شدن هستند .

وزیر دارائی - در این موضوع بنده مشغول تحقیقات هستم ولی هنوز تحقیقات کامل نشده بعد جواب نماینده محترم را عرض خواهم کرد .

رئیس - آقای امیر تیمور سؤال از آقای وزیر پیشه و هنر داشتید . بفرمائید .

امیر تیمور - بلی بنده مدتی است از آقای وزیر پیشه و هنر سؤال کرده و صورت سؤال را هم بوسیله مقام ریاست تقدیم کرده ام حالا چون اجازه فرمودند بعرض تان میسرانم : موضوع سؤال بنده مربوط بشرکتی است که در بابل است . یک شرکتی از بابل شکایت میکنند و بنده این شرکت نمی شناسم و با اعضا آن هیچ آشنائی هم ندارم ، شناسائی ندارم ، ولی چون مطلبش مورد توجه بود این بود که سؤال کردم این شرکت شرکت نسبی محمد کاظم ملک و برادران

است شرحی به بنده مینویسند که ما شر کتی داریم در بابل و کار ما صادرات پشم است و چندی قبل یکی از تجار ترکیه شصت تن پشم برآی صدور معامله کردیم و فروخته ایم بدو هم دولت با این معامله موافقت کرده و اجازه صدور هم داده است متعاقب این اجازه دولت بعداً از اجازه صدور جلو گیری میکند و نمیگذارد که این پشم حمل بشود و این يك ضرر فوق العاده هنگفتی هم بشرکت وارد میآورد و هم بصاحبان اصلی کالا که مالدارها باشند وارد میآید و این یکی از نتایجش این است که وقتی عوائد گوسفند از بین رفت بالطبع برای آن صاحبان مال هم صرف نمیکند و در مقام این بر میآیند که مال خودشان را فروش کنند و يك رقم مهم که امروز مورد احتیاج ما است آنهم گوسفند است از بین خواهد رفت.

بطوریکه مینویسند از سال قبل باین طرف متجاوز از يك میلیون گوسفند از حدود مازندران خارج شده است خواستم راجع باین موضوع آقای وزیر پیشه و هنر جوابی بدهند که راجع بصدور پشم این آدم چه اقدامی فرموده اند **وزیر بازرگانی و پیشه و هنر (آقای هژیر)** - پشم بطوریکه خاطر آقایان محترم مستحضراست یکی از امتعه ایست که مورد احتیاج بسیاری از دول مولد ثروت یعنی دولی که محصولات کارخانه تهیه میکنند بوده و هست همینطور که نماینده محترم هم توضیح فرمودند چون این تجارتخانه از چندی قبل شکایت داشت که مقدار مهمی پشم تهیه کرده و وسیله برای صدورش نیست و اگر باقی بماند ممکن است بهش خسارتی متوجه شود ولی اصل موضوع عبارت از این بود که البته باید خریداری داشته باشد تا امکان صدورش را دولت فراهم کند در نتیجه مذاکرات و اقداماتی که کرده بود بلو اینطور اطلاع داده بودند که در خاک ترکیه يك خریداری برای پشم او پیدا شده است اولاً این را باید عرض کنم که ترتیب صدور پشم از چندین سال قبل عبارت از این بود که شرکتهای مخصوص با سرمایه های معین مجاز شده بودند که بتوانند پشم صادر کنند و صدور پشم اشخاص دیگر هم با موافقت آنها بود و در این مورد بخصوص هم بمحض اینکه

رجوع کرده بود در چندین ماه قبل از طرف وزارت دارائی موافقت شده بود با صدورش و از آن تاریخ هم میگویند مانع و رادعی از طرف دولت برای صدور پشم او نبود البته هم نیست تا این تاریخ هم نبوده است فقط مطلب این است که البته باید بتواند بيك شکلی پشمش را بفروشد. اطلاع داده بود که خریدار پشم در ترکیه پیدا شده است ولی البته باید بشود از يك راهی این پشم را بترکیه رساند تنها راهی که خودش تصور کرده بود که این پشم را برساند راه عراق بود که از آنجا باسلامبول برود و برای اجازه ترانزیت از عراق احتیاج داشته است که بمأمورین ذیدخل عراق رجوع کند مطابق مقررات جنگی که بمأمورین ذیدخل داشته اند اینطور بود و است که گفته اند اگر خریدار پشم تعهد کند که این پشم برای مصرف خودترکیه است و از آنجا بخارج نخواهد رفت مانعی از برای دادن اجازه اش نخواهد بود در نتیجه مکاتباتی که شده است موفق نشده است که يك چنین تعهدی از خریدار پشم از ترکیه بدست آورد تا وسیله بشود برای اینکه مأمورین دولت عراق اجازه ترانزیت باو بدهند. باین دلیل خواستم عرض کنم که شکایتهای او اگر مقصودش این بوده است که دولت اجازه صدور نمیدهد همینطور که بعرض جناب عالی رسانده است این حقیقت ندارد و دولت هیچ زمانی از روز اول که او رجوع کرده است مانع برای صدور پشم او نبوده و نیست و نخواهد بود منتهی او وسیله صدور پشم را بترکیه ندارد و ناچار است اگر از راه ترانزیت عراق میخواهد حمل کند که بایستی مقررات آن کشور رعایت شود البته وسیله حمل هم باو داده خواهند شد بعد رجوع کرده بود که پس دولت بیاورد و این پشم را ازها بخرد این هم يك اشکال دارد و آن این است که دولت هنوز وسیله برای اینکه بيك بنگاهی دائر شود و کلیه محصولات که صادرانش عاجلاً ممکن نیست خریداری کند تهیه نکرده است ممکن است و در مطالعه هستیم که باین نتیجه برسیم. یکی دیگر هم اینکه او يك قیمتی از برای پشم خودش قائل است یعنی پشم را در يك موقعی در ایران خریداری کرده است که دست زیاد داشته است و پشم

را بقیمت گزاف خریدته چون قیمت ترقی کرده بود و حالا که آن رقباء ازین رفته اند قیمتش بحد عادی بین المللی در آمده است باین جهت او حاضر نیست پشم خود را با رعایت قیمت فعلی دنیا بفروشد این است که دیگران هم نتوانسته اند پشم او را بخرند این بود خلاصه موضوع.

اهیر تیمور - در ضمن فرمایشاتشان اشاره فرمودند بقیمت آزاد امروز بین المللی پشم در دنیا اگر این موضوع را ملاک قرار بدهند تصدیق میفرمائید امروز پشم چندین مرتبه از قیمتی که پشم سابقاً داشته است بالاتر رفته است برای اینکه مورد احتیاج تمام ملل عالم است از این گذشته اینکه او مجبور شده است که از خریدار ترکیه تعهد بیاورد که در همان جا مصرف کنند و بمصرف دیگر نرساند البته ترکیه يك بازار آزادی دارد و يك نفر فروشنده ایرانی چطور می تواند در ترکیه این نظر را تأمین کند که او تعهد کند که این پشم در آنجا مصرف شود یا جای دیگر بعقیده بنده برای حمل هم اگر از طریق عراق اشکال دارد از طریق طرابوزان با اجازه صدور بدهند اگر این هم ممکن نیست خودتان اگر نمیخواهید صادر شود بقیمت تجارتي و مطابق قیمتش باو پولش را بدهید بقیمتی که خریده است رسیدگی کنید و پولش را بهش بدهید بالاخره از ورشکستگی يك جمع زیادی جلو گیری کنید:

یمن اسفندیاری - بنده راجع باین موضوع عرضی دارم | ۵ - بقیه شور در لایحه متمم بودجه سال ۱۳۲۱ | رئیس ماده ۱۳ لایحه متمم بودجه در جلسه قبل ماند برای امروز حالا مطرح است. آقای یمن اسفندیاری در ماده ۱۳ فرمایشی دارید؟ **یمن اسفندیاری** - خیر بنده راجع بموضوع پشم عرض داشتم چون و کلای مازندران هم راجع باین موضوع وارد هستند. **جمعی از نمایندگان** - این موضوع که مطرح نیست **انوار** - دستور. **یمن اسفندیاری** - با وزارت دارائی هم دارند مذاکره می کنند **انوار** - دستور دستور (صحیح است)

رئیس - ماده سیزدهم لایحه متمم بودجه مطرح است. آقای یمن اسفندیاری.

یمن اسفندیاری - در جلسه گذشته ضمن مذاکرات در اطراف ماده ۱۳ قانون متمم بودجه از طرف بعضی از همکاران محترم نسبت به مقاطعه کاران صحبت هائی شد چون اینجناب قطع دارم که آقایان ناطقین هیچگونه نظر خصوصی نداشته و تذکری که داده اند از لحاظ خیر و صلاح کشور است لذا نظر باطلاعی که دارم برای روشن شدن خاطر آقایان نمایندگان و استحضار عامه نکات قابل توجه را لزوماً بعرض مجلس میرسانم بر احدی پوشیده نیست در هر کشوری که تمدن و تعجد در خنده میکند مقدم بر هر چیز احتیاج بامور ساختمانی احساس میشود راه راه آهن کارخانجات ابنیه معظم و سد ها یکی از لوازم ضروری پیشرفت يك کشور بطرف تمدن میباشد و تردیدی نیست هر اندازه ترقی کشور بیشتر شود ساختمانهای آن طبعاً بیشتر لزوم پیدا میکنند اولین قدمی که در کشور ما برای ساختمانهای مهم برداشته شد ساختمان راه آهن بود با توجه اجمالی به تاریخچه آن در پانزده سال اخیر و تحولی که کار ساختمانی در ایران پیدا کرد مطلب روشن تر میگردد. در ابتدای شروع ساختمان راه آهن دولت باستفهام مستشاران خارجی اقدام نمود و با مباشرت مستقیم خود دولت ساختمان شروع کرد ولی این رویه نتیجه مطلوب نداد در مرحله دوم انجام کار بچند شرکت خارجی محول شد که بنام سندیکا وارد کار کرده درصد حق العمل برای آن شرکتهای نسبت مخارج مقرر نمودند این عمل هم رضایت بخش نبود و سندیکا موفقیتی حاصل ننمود کنسرسیوم کاپیسا کس که دعوت شده و بکار وارد گردید با تاجر بیانی که در نقاط دیگر بدست آورده بود از تقسیم کار بقطعات و دادن بمقاطعه کاران بارعایت اصول مناقصه نظر دولت را جلب نمود در بدو امر کینه مقاطعه کار ایرانی وجود نداشت میدان وسیعی برای مؤسسات خارجی باز شد و کاملاً از موقع استفاده کردند بدون اینکه رقیبی در داخله ایران برای خود مشاهده کنند در مناقصه ها شرکت نموده و مشغول شدند پس از چندین ایرانیان هم در این بیت

وعزم متفق شدند که شرکتهائی بتدریج تشکیل دهند و استعداد خود را بر روز داده و رضاندهند تا حدی که مقدور است از ثروت ایران دیگران استفاده نمایند و از استحصال وجوه این کشور بعنوان ارز و غیره بخارج عملاً جلو گیری کردند خوشبختانه در حصول اتفاق و وحدت عقیده برای پیشرفت این منظور کوتاهی نشده و قسمت مهمی از کارهای ساختمانی راه آهن را در زمان تصدی کنسرسیوم کامپسا کس انجام دادند. بعد از ختم قرار داد کامپسا کس هم که خود وزارت راه بساختمان خطوط مشهد و آذربایجان و قم و یزد تصمیم گرفت بهمان رویه کامپسا کس از حیث مناقصه و طرز قرارداد با توجه دقیق بنکائی که در موقع عمل با آن مواجه گردیده بودند بکارها ادامه داده باستثنای یکی دو قسمت کلیه کارها بوسیله شرکتهای ایرانی با نظارت کامل دوائر مربوطه صورت گرفت. با استعدادی که افراد این کشور دارند و پیدایش کارشناسان جدی و واقف بر امور ساختمانی دیگر مجال بغیر نداده و آنچه خارجیان انجام میدادند بعهده گرفتند. بعقیده بنده باید عمل آنها مورد توجه عموم و خصوصاً نمایندگان محترم قرار بگیرد و اصولاً هر طبقه و صنفی که نسبت به کار خود رنج را تحمل نموده و با سرما و گرما و انواع مشکلات دیگر تفاوت مینماید و با هزاران زحمت و خسارت سرمایه تهیه دیده که بالمآل با کدیمین و عرق جبین از آن استفاده کند باید مورد تشویق افراد منور الفکر و مراکز رسمی قرار بگیرند نه لاین که تمام زحمات آنها را از نقطه نظر جنبه مادی فرض کرده بصورت دیگری جلوه دهند. بنده قصدم دفاع از احدی نیست بلکه تصور نزدیک به یقین دارم که همه ما آرزو مندیم اشخاصی که وجودشان برای هر کاری مفید باشد و کشور بتواند از آنها استفاده بجائی بکند زیاد شوند. نکته حساس این است سابقاً خرج ساختن یک کیلو متر در نقاط غیر کوهستانی در حدود سیصد هزار ریال تمام میشد و دولت جهت نظارت به کامپسا کس از قرار هر کیلو متری پنج هزار دلار طلا که تقریباً برابر قیمت خود ساختمان است میپرداخت. ما ایرانیها اکثر اطبق مثل معروف صورت خود را

بسیلی سرخ نگاه میداریم نباید تصور کرد که مقاطعه کار هم صد در صد برای همه نافع بوده است در زمان کامپسا کس بطوریکه اطلاع دارم بعضی مؤسسات از قبیل قطعات هفده شمال و سیزده جنوب کارشان بورشکستگی کشید البته مؤسساتی هم بودند که متنفع شده اند طبق اظهار یکی از همکاران محترم چند خانه در خیابان شاد رضا ساخته باشند همین خود فرق مقاطعه کار ایرانی است که بیگانگان منافع گزاف کار خود را بارز از مملکت خارج نموده و ایرانیان اگر منفعتی کرده اند صرف خانه و لانه خود در این کشور نموده مضافاً بر این که همیشه در امور عام المنفعه هم شرکت داشته و مالیاتهای سرشاری هم بخزانة دولت رسانده اند.

آقایان نباید فراموش کنند در ابتدای شروع بکار ساختمان راه آهن دستجات صد نفری سرعمله و سنگ تراش و بنا و حتی عماله از خارجه وارد کشور میشد امروز برای مشکل ترین و بزرگترین کارهای ساختمانی از این جهات احتیاجی بخارجه نداریم. کشور ما از نظر کارهای ساختمانی هنوز مراحل اولیه را طی میکند گرچه بواسطه جنگ عالم سوز کارهای ساختمانی ما هم متأسفانه معوق ماند ولی پس از خاتمه جنگ و ادامه زندگی عادی در جهان در تمام دنیا خاصه در کشور ما این طبقه مورد احتیاج و باید برای پیشرفت کشور بطرف تمدن و تجدد از آنها استفاده نمود. در این جا لازم میدانم خاطر آقایان را از رویه کشور همسایه و دوست خودمان ترکیه درمورد مقاطعه کاران اجمالاً مطلع دارم کنسرسیوم کامپسا کس بنا بر شناسائی و صلاحیت شرکتهائی که در ترکیه تشکیل یافته بود میخواست آنها را در مناقصه دخیل نماید بطوری که شنیدم دولت ترکیه از مؤسسات مزبور خواش کرد از مداخله در کار خارج خود داری نموده و برای احتیاجات کشور خودشان بمانند وقایع شهر یورماه گذشته در خطوط ساختمانی راه آهن موجب تعطیل کارها گردید در بعضی نقاط هم خسارات زیادی بمقاطع کاران وارد ساخت وزارت راه از نظر مصالح کشور اصرار داشت کارهای نیمه کار یا قریب بانمام تمام شود در این منظور

نیز حق داشت زیرا فرضاً پلی که پی آن حفر و مصالح آن پای کار حاضر است اگر ساخته شود مملکت دارای یک بل میگردد اگر متروک بماند پی بمرور پر و مصالح در بیابانها از بین می رود قیمتتهائی که در قرارداد های موجوده مقاطعه کاران وجود دارد قیمت سال ۱۳۱۸ و ۱۳۱۹ است و حال آنکه کشتی نیست منکر تفاوت فاحش قیمت از شهر بور گذشته باین طرف بشود طرح پیشنهادی دولت وسیله ایست که وزارت راه بتواند کارهای نیمه کاره را انمام و در نتیجه مخارجی که تا کنون در بعضی قسمت ها شده بکلی از بین نرود و بین طبقه مقاطعه کار و عامه مردم توجه دولت و مجلس شورای ملی بحل مشکلات و احترام امضای قرارداد های دولت هم بیشتر مشهود گردد در خانمہ عرابیضم بیکی دو نکته که از طرف همکاران محترم اشاره شده توجهشان را بنکائی که عرض میکنم معطوف میسازم اینکه اشاره فرمودند بعضی از مقاطعه کاران اجرت عملجات را پرداخته اند این مطلب خیلی ساده است زیرا در قرارداد مقاطعه کاران موادی وجود دارد هر وقت اجرت عملجات پرداخت نشود از محل دارائی آن مقاطعه کار اداره مربوطه مطابق بلیط پرداخت میکند این عمل نظایر زیادی داشته و در حقیقت اجرت عمله از بین نمی رود مذاکره دیگری راجع بخیبانها و اسفالت کاری و اعمال شهرداری بعمل آمد آنچه مربوط به عوائد شهرداری است بطوری که اجمالاً اطلاع دارم تنزل فوق العاده در عوائد حاصل شده که آقای وزیر کشور و آقای نمایندگان شهر که در مجلس شورای ملی هم تشریف دارند و بهتر آگاهند قطعاً علل آنرا در موقع باستحضار آقایان نمایندگان خواهند رساند ولی از حیث اسفالت کاری اگر شهرداری و کنسرسیوم ساختمان که از مقاطعه کاران ایرانی تشکیل و متصدی این عمل است مراجعه شود رفع سوء تفاهم از نماینده محترم میشود زیرا اضافاً آقای دکتر سجادی شهردار باعلاقه مفرطی که بانجام وظیفه خود دارند تمام هم خود را مصروف مینمایند که وسایل کار از حیث حمل و نقل مصالح فراهم گردد تا از فصل و هوای مقتضی استفاده شود.

کنسرسیوم ساختمان هم که اسفالت کاری را باقیمت فوق العاده نازلی از شهرداری برائز مناقصه گرفته اهتمام دارد که با مساعدت شهرداری مشکلات را رفع و طبق قرارداد و دستور شهرداری این وظیفه را که همه بآن علاقه مندیم انجام نماید و بطوریکه عرض شد اگر هر یک از آقایان نمایندگان مایل باشند از جزئیات امر اطلاعات بیشتری بگیرند و بحقایق پی ببرند از مراجعه بشهرداری و کنسرسیوم ساختمان لطفاً دریغ نخواهند فرمود.

انوار - طیب الله انفسکم.

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - در ماده سیزدهم در جلسه گذشته بنده هم اجازه خواستم نوبت به بنده نرسید حالا میخواهم این جا بطور مختصر یک مقدمه را عرض بکنم و بعد وارد در اصل موضوع بشوم. در کتب اخبار نوشته شده است که در زمان مأمون یک مجلس مذاکره و مباحثه بین امام محمد تقی علیه السلام با قضی القضاة بغداد تشکیل داده بودند. سئوالی کرد قضی القضاة که بفرمائید آقا به بینم که اگر یک محرمی در حال احرام یک جنایتی را مرتکب شد جزای او چه خواهد بود حضرت فرمودند این سئوال تو خیلی مجمل است آقای قضی القضاة تفصیل این سئوال را بیان میکنم هر شش را که تو خواستی آوقت جواب میدهم اول بگو به بینم که آن محرم مرد است یا زن است. آزاد است یا عبد است در اطراف مکه مرتکب شده است یا یک مسافت بعیده یا در خود حرم. آن جنس را که آورده است و کشته است و مرتکب جنایت شده است از چه قبیل حیوانات است قریب هشتماد فقره توضیح دادند حضرت یک یک جوابش را هم دادند این جا. حالا بنده می بینم که عیناً ماده ۱۳ هم همان حال را دارد از حیث اجمال فقط نوشته شده قرارداد هائی که تا ۲۰ شهر یور منعقد شده دولت حق دارد تجدید نظر بکنند بنده اولاً نمیدانم این قرارداد های مقاطعه کاران مربوط به بیگانگان است یا داخله یا هر دو از این حیث مجمل است یکی دیگر اینکه بدو قرارداد از کی است از چه تاریخی

است تاریخ آن را نمیدانم ابتدای آن را نمیدانم انتهایش را نوشته اند ۲۰ شهریور است. یکسی دیگر اینکه اساساً این مقاطعه کاری که عمل خودش را متوقف کرده و امروز دولت می خواهد او را حاضر کند آیا خودش تقصیر کرده است در توقف یا از طرف دولت باو امر شده است. اگر خودش تعطیل کرده است و تعقیب نکرده است بحال می خواهد دولت باو اضافه هم بدهد که کار را تعقیب کند بنده نمیدانم این چه صورتی خواهد داشت که ماده او را بپذیریم و برایش اضافه هم بدهیم. اگر بر حسب امر دولت است که گفته شما متوقف بشوید و دولت امر کرده است خوب این قراردادها يك رقم و دو رقم نیست يك رقم مقاطعه کاری است که ممکن است صدی دو بهش اضافه شود يك مقاطعه کاری است که صدی بیست ممکن است برش اضافه شود پس حد وسط گرفتن به صدی ده این چه معنی دارد؟ آنوقت صدی ده برای آن اشخاصی که صدی دو و صدی سه و صدی چهار ضرر دارند نفع دارد و برای آنهایی که صدی پانزده و بیست و سی و چهل ضرر دارند برایشان ضرر است پس این ضرر را کی جبران می کند و این ماده برای خاطر این است که رفع ضرر بکنند ضرر این قسمت را چه چیز باید رفع بکنند؟ باین جهت بنده نمی توانم باین ماده رأی بدهم و پیشنهاد کرده ام که این ماده حذف بشود و حوالت يك اقدامی خودش کرده و مقاطعه کار هم خودش دانسته است اگر دولت امر کرده است مقاطعه کار را که تعقیب نکن کاری را که بتو رجوع کرده ام خودش فکر کند به بیند حالا که میگوید تکن این يك ضرری دارد ضررش تا چه حدی است این امر رسیدگی و امر قضائی است امر رسیدگی و امر قضائی نه مربوط به بودجه است نه مربوط به مجلس که مجلس بیاید قضاوت بکند و حق باو بدهد و بگوید که تو اینقدر بنده بنده هر چه خواستم اطراف این ماده ۱۳ را جمع آوری کنم و بفهمم که به چه تناسب این ماده جزء قانون منتم بودجه آمده که آقایان و کلاً رأی باین ماده بدهند بنده نتوانستم ملتفت بشوم مگر اینکه آقای وزیر دارائی و آقای مخبر کمیسیون توضیحاتی بدهند که بنده متقاعد شوم.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - در اطراف يك مسئله بدیهی وقتی زیاد بحث کنیم البته نظری میشود بنظر بنده این ماده ابدأ ابهام و پیچیدگی ندارد اصل مطلب عبارت از این است که ابتدای قراردادها از هر تاریخی که بوده است موضوع بحث ما نیست محدودش میکنند این را دولت بچند قید یکی البته این است و مربوط بشود عدم انجام یکقسمت از آن قراردادها به بعد از شهریور یکی دیگر اینکه در حال حاضر هم تمام نشده باشد والا اگر يك قراردادی پیش از شهریور بسته شده و قبل از شهریور هم خاتمه پیدا کرده موضوع بحث ما نیست اگر پیش از شهریور بسته شده و بعد از شهریور يك قسمتش مانده بوده است اگر هم بعد از شهریور خاتمه پیدا کرده این هم موضوع بحث ما نیست اگر بعد از شهریور بسته شده حالا خاتمه پیدا کرده یا نکرده آن هم موضوع بحث نیست برای اینکه بعد از شهریور مقاطعه کارها و کسانی که يك کار هائی را میخواهند انجام بدهند البته با توجه به اوضاع و مقتضیات روز قرار داد را نوشته اند وقتی ما همه این شقوق را کنار بگذاریم آن چیزی که مشمول این ماده میشود عبارت از قرارداد هائی است که قبل از شهریور بسته شده یعنی امضاء کنندگان با توجه باوضاع آن روزی آمدند آن قرارداد را بسته اند ولی در شهریور خاتمه پیدا نکرده اتفاقاً دولت هم در آن موقع اخطار به آقایان کرده است که عجلتاً از تعقیب موضوع قرارداد خود داری کنید البته يك مدتی آقایان منتظر شده اند که به بینند چه اقدامی دولت میخواهد بکند بعد هم دولت با آنها ابلاغ کرده است آقایان کارها را دنبال کنید حالا این نوع قراردادها چندین جهت ممکن است پیدا کند عرض کردم از نظر قضائی که آقای اوحدی فرمودند مطلب خیلی واضح است ولی میشود به آنها گفت که ما وارد هیچگونه بحث و رسیدگی نمیشویم شما يك قراردادی بستید و ملزم هستید انجام بکنید اگر هم اجرا نکردید آن وثیقه و ضمانت و وجه الضمانه که گرفته بودیم آن را ضبط میکنیم غیر از این که نمی توانید کار دیگری بکنید منتهی

در اینجا دولت اجازه میخواهد که امری را از لحاظ صرفه مملکت اگر تیغش برید و دستش رسید انجام دهد چون بسیاری از این مؤسساتی که بایستی ساخته میشد و این عملیاتی که باید انجام میدادند به قیمت های روز بود اگر دولت بیاید و وجه الضمانه ها را ضبط بکند و آن قراردادها را بهش خاتمه بدهد يك روز موضوع قرارداد يك جور است که دولت نمیتواند ازش صرف نظر بکند یعنی وقتی که این قراردادها ختم شد وجه الضمانه هم ضبط شد البته دولت میخواهد دو مرتبه مناقصه بگذارد و دوباره قرارداد بدهد البته آن کسی که امروز میخواهد بیاید و قرارداد بدهد توجه بقرارداد و اوضاع شهریور دارد این است که دولت نظر دارد که اگر تصویب میفرمائید بصلاح مملکت این باشد که در این موارد بیایند و وجه الضمانه را در نظر بگیرند و این تفاوتها را هم که آن شخص میخواهد در نظر بگیرند و کاری بکنند که آن قراردادها را تمام بکنند نه اینکه قطع کنند و از سر شروع بکنند فوت وقت خودش هم يك خسارتی از جهت دیگر دارد اما اگر ما مقابل شدیم با يك مواردیکه دولت دید وسیله انجام آن کار نیست البته وسیله ندارد و نمیکند و مشمول این کار قرارش نمیدهد اینکه فرمودید مواجه میشود با يك معایبی اینطور نیست فرمودید تفاوت عملها ممکن است یکی دو درصد باشد یکی بیست درصد یکی سی درصد خوب این که حدی نداشت و این را باید يك جائی می بریدند روی هر فته آمدند و این مقدار معین کردند عرض کردم علت اینکه این را آوردند این جا گذاشتند برای این است که هیچگونه تفاوتی و از این اغتباری که در بودجه کشور تصویب شده است برای اینکار از آن مقدار بالاتر نرود بيك کسی فی الواقع هشتاد درصد ضرر وارد می آید البته بموجب این ماده که میخواهند باو ارفاق کنند و عمل کنند تا همین حد است که تصویب میفرمائید و این حد منظور شده است که کار بهمین جا سرش هم بیاید و قطع شود. یکی دیگر هم اینکه این مربوط به همه کارها نیست فقط گفته شده اگر در این قرارداد هائی که نیمه گاره

مانده است طوری باشد که بشود بهمین جا قناعت کرد و این وقفه کار موجب زیان و خسارت نباشد البته در این مورد هم دولت اقدامی نخواهد کرد و این محدود میشود بقراردادهائی که قبل از شهریور بسته شده تا حال حاضر هم هنوز خاتمه نیافته دولت هم از لحاظ آنکه آنچه ساخته شده از این نرود ناچار است که این را تمام کند و باتمام برساند و بعد از آنکه حساب کردند دیدند که اگر لازم است که آن قرارداد سابق باقی بماند برای صرفه دولت بهتر این است که توافق کنند که چند درصد با آنها بدهند و کار خاتمه پیدا کند حالا اگر موافقت فرمودید تصویب می شود و نفرمودید که نمیشود. رئیس - آقای انوار.

انوار - همانطور که آقای وزیر پیشه و هنر فرمودند که اگر اول مطلب بدیهی بود حالا قدری نظری شده و حالا کلمه بکلمه اش قابل بحث شده است عرض می کنم و عقیده ام این است که هم آقای وزیر دارائی و هم آقای وزیر پیشه و هنر موافقت فرمایند که این ماده بر گردد و بیاید در کمیسیون و در کمیسیون تشریف بیاورند و توضیح بدهند و چیزی را که آقای طهرانچی پیروز اظهار فرمودند و نظریاتی که بعداً پیدا شده است و نظریاتی که بنده پیدا کردم همه در آنجا توضیح داده بشود این هم یک قدری مفصل تر نوشته بشود گمان میکنم بهتر باشد چرا؟ بیاناتی آقای یمین اسفندیاری کردند يك بیاناتی بود که نمیدانم ثبت در کجا باید بشود يك حرفهائی از سنه چهل سال پیش و زمان جرت مائه این حرفهائی که ربطی باین جا نداشت و مدتی هم وقت مجلس را ضایع کرد و موضوع اینست این قراردادی که بسته شده است در این ادواری که گذشته است در این کارهائی که دولت کرده است از بنائی و قنای و راه سازی و راه آهن سازی تمام بعنوان مقاطعه بوده است و تمام آنها تمام شده است اینها هم بانواع مختلف بوده است مسئله آن راه سازی چند جور بوده است يك قسمت راه سازی خاك برداری است يك قسمت جاده را کوبیدن است مثلاً همینجور راه سازی کارهای آن قسمت میشود باقسامی مثلاً راه آهن

هم کارهائی که میکرد باقسامی بود این راجع به راه است راجع به بنائی هم همینطور مثلاً بنده می بینم کاخ دادگستری که درست شده است و يك نیمه کاخی هم مقابل آن در توی خیابان شاه رضا درست شده است میگویند این بچه اوست حالا اینجا به بینم ضرر کرده است هکذا کاخهائی که برای وزارت دارائی درست شده است بنده خبر دارم که در کجا و کجا هم خانه هائی از طفیل این کاخ ساخته میشود حالا این يك چیزی نیست که مخفی باشد این مقاطعه هائی که دولت دارد بخصوص در این ایام که خیلی آنها اسباب زحمت شده است تمام آنها بهم ریخته است مقاطعه کاری نسبت به بنائیها و نسبت به عمارات و مقاطعه کاری نسبت بکارخانهها و نسبت براه تمام اینها هست آقای وزیر پیشه و هنر میفرمایند مطلب این جور است درست است مطلب این است مطلب این است در خارج اما عبارت که این را نمیگوید عبارت بقدری مشکل است که میگوید قراردادی که دولت با مقاطعه کار منعقد نموده که تا حالا خاتمه پیدا نکرده این مبداء چه چیز است از چه مبداء است چه مبلغ میشود این را بیان نکرده که چه مقداری میشود میفرمایند که ماهمان اعتباری را که در بودجه گذرانده ایم همان اعتبار را در نظر میگیریم آقا وقتی که این قانون گذشت مجلس شورای ملی رأی داد که باید بر قرارداد ده درصد اضافه بدهند نمیتوانید بگویند آقا نمیدهم و اعتباری بیش از این نداریم پس خوب بود محدود میکردید و مقابل اعتبارات قانون میگذرانید نه اینکه بیاید قانون را بر سهیل مطلق بگیرد و اعتبار را محدود بکنید و قانون را با آنکه حق عموم میدهد در اینجا محدودش کرده اید پس ما نسبت بمقاطععه کاریها نسبت بکاخها و نسبت به بنائیها که کاملاً میدانیم چه اندازه در این جا کلام دولت برداشته شده است استثناء ابدی نشده است نسبت به راهها مختلف بوده است در غالب جاها در راهها منافع برده اند و در اینجا استثناء نشده است بقدری در را باز کردیم با اندازه ای در را باز کردیم که پس فردا نمیشود در را بست مبداء را هم معین نکردید فقط معین کردید تا آخر شهریور

۱۳۲۰ اما مبداء را معین نکردید عقیده بنده باز هم نکرار میکنم که از توضیح دادن اینجا بنده قانع میشوم ولی در مقام عمل گرفتار میشوید و باز مجبور می شوید که تصویبنامه صادر کنید نظامنامه صادر کنید و قانون را زیر و زبر کنید پس بهتر این است این ماده را ببرید به کمیسیون بودجه یا کمیسیون پیشه و هنر فرق نمیکند همه مان حاضر میشویم آنجا ماده را مفصل تر می نویسیم که این مقاطعه کاری نسبت بچند قسم است ابتدائیش چه وقت است و از کی می شود چه طور باید بشود مدتش باید معلوم شود چه طور داده خواهد شد باید مطلع بشود چه جور باید پرداخته شود اگر خودشان قطع کرده اند و دست برداشته اند از کار مطابق قراردادیکه در دفتر رسمی نوشته شده است که باید حتماً اجرا شود اگر دولت گفته است که دست بردارید که ضرر وارد شده اگر فرض کنید بناهائی که برای دولت شده است از بین برود و خراب بشود کدام دولت این کار را کرده و ضرر بدولت رسیده این مسئولیت دارد کی گفته است؟ چرا گفته؟ بچه دلیل بعد از آنکه بنا ساختند بعضیها تمام نشده بگویند بیائید دست بردارید يك کروردو کروردو خارج شده است اینها را تمامش را ضررش را معین بکنید و بر سهیل مطلق بنده نمیدانم که چه جور میتواند از این ماده استفاده کنید این بود نظر بنده

وزیر دارائی - با توضیحات مفصلی که آقای وزیر پیشه و هنر بعرض مجلس رساندند بنده مطلب زیادی ندارم عرض کنم فقط برای استحضار خاطر آقای انوار عرض می کنم که آن کارهائی که قبلاً شروع شده و تمام شده مورد بحث ما نیست فقط آن کارهائی است که باقیمانده است و مصلحت در این است که در این جا تعقیب بشود تا ضرری متوجه دولت نشود و منظور است بنابراین اگر کلمه باقیمانده اضافه بشود خوب است و عقیده دولت هم همین است و ممکن است هر کدام از آقایان پیشنهادی بفرمایند که این کلمه در این جا اضافه شود اگر موافقی است با اضافه کردن این کلمه ممکن است هر کدام از آقایان پیشنهاد بفرمایند و این کلمه اضافه بشود

و این که فرمودند اگر راجع بوزارت راه است آن يك چیزی است عرض کنم و قسمت عمده آن راجع بوزارت راه است و مربوط براه آهن بوده است قسمت هائی هم برای کارخانجات است و این عمومیت زیادی ندارد که شامل تمام قسمت های مختلفه بشود با وجود این اگر می خواهید این هم تصریح بشود پیشنهاد بفرمائید اصلاح شود اگر يك کلمه دیگر هم اصلاح شود رفع اشکال میشود و آن فعلی است که قبلی بوده است که در چاپ شدن اشتباه شده است اما اینکه فرمودند بر گردد به کمیسیون این خیلی طول می کشد و بنده استدعا دارم که در این جا هر نظری دارند آقایان پیشنهاد بدهند و میشود تطبیق کرد با آن نظری که ما داریم البته قبول می کنیم و همین جا تمام می کنیم

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - عرض کنم این ماده در کمیسیون بودجه مورد بحث و مذاکره شد ولی در نتیجه مذاکرانی که در مجلس شورای ملی شد بنده خواستم يك عرضی بکنم البته فلسفه شور لوائخ هم همین است که گاه میشود کمیسیون هم متوجه نیست بيك موضوعی و در مجلس که صحبت میشود حل میشود بنده خواستم به بینم که این مبلغی که مورد بحث است و در این ماده ۱۳ است چقدر است که مورد اختلاف واقع شده بطوری آقای وزیر پیشه و هنر فرمودند در شهریور ماه سال گذشته بواسطه آن حوادث اینکارها معطل شده بود گفته شده دو مرتبه کار کنید حالا آنها خسارتی دیده اند و تفاوت هائی در کار و در ساختمان پیدا شده است میزان و مبلغ این مورد اختلاف چقدر است این ماده بطور کلی است و مبلغ آن معلوم نیست اولاً يك موضوعی در این جا صحبت شد عرض کردم که نظر کمیسیون و ما این بود آنچه متمم و باقیمانده است مشمول این ماده واقع شود و حالا هم خیال می کنم که مورد بحث هم نباشد در توضیحی هم که آقای وزیر دارائی و وزیر پیشه و هنر بیان کردند همین نظر بود و ممکن هم هست این را باز توضیح بدهند که با گذشتن این توضیح ماده بگذرد و این را هم بنده خواستم به بینم میزان

مبلغ مورد اختلاف چقدر واقع میشود و این ده درصد که ما اجازه می دهیم دولت حق داشته باشد تجدید نظر کند در کترات مقاطعه کاریها میزانش چقدر است نظر بنده این بود که اگر این جور بشود اشکال آقای انوار هم رفع میشود و این اشکال برطرف میشود و مطلب همین جا واضح میشود که چه مبلغی برای این تفاوت باید پرداخته شود و وقتی که ما فهمیدیم که چه مبلغی تفاوت است و چه مبلغی در واقع برای این تفاوت مجلس باید رأی بدهد اظهار نظر خواهیم کرد

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - عرض کنم این بودجه مملکتی است که آقایان تصویب فرمودند نوشته است ساختمان ابنیه دولتی و تعهدات و تعمیرات ده میلیون تومان یعنی برای کلیه ساختمانهای دولت ممکن است در ظرف سال ۱۳۲۱ بکند و تمام تعهداتی که ممکن است انجام بدهد زائد بر دو میلیون تومان اصلاً اعتبار نیست چه مربوط بگذشته و چه مال امسال اما (نپیل سمیعی - این صدی ده را بفرمائید چقدر است) راجع به این صدی ده که صحبت میشود اولاً يك مرتبه خدمت آقایان توضیح عرض کردم با توضیب این ماده دیگر دیناری اضافه خرج جز آنچه تقاضا شده است دولت مبلغ اضافه دیگری از مجلس تقاضا ندارد. این که میفرمایند مبلغ معین شود بنده باید خدمت آقایان عرض کنم که چه در این جا و چه در کمیسیون معین کردن يك مبلغ معین برای اینکار مقدور نیست و علتش این است که بایستی دولت بداند وقتی که این ماده تصویب نشده است بعموم مقاطعه کارها بگوید اگر شما مایل هستید که بهمان قرارداد کار خودتان را انجام بدهید که خواهند داد و اگر مایل نشدید آنها خیلی خوب خاتمه بدهید بعد هم دولت به بیند کارهائی که مانده است و دچار وقفه شده است بجه مجبور کارهائی است یا اینکه احتیاج مبرم دارند یا اینکه تا بحال آنچه که خرج کرده اند از بین نرود و تعقیب کنند یا اینکه همانطور معوق بگذارند اگر بنا باشد بخواهند تعقیب کنند بایستی يك قرارداد مقاطعه تازه بدهند و البته تصور میشود اگر قرارداد مقاطعه تازه بسته شود پیشتر ضرر دولت است

و بهتر این است که با یک ترتیبی همان قراردادهای سابق را عملی کند و این که عرض کردم مبلغ را نمیشود معین کرد برای اینکه این چیزی نیست که دولت یک طرفه بتواند حل کند اگر اصولاً این اجازه را بدولت بدهید باید با فرد فرد مقاطعه کارها صحبت کرد و به بینیم که با چه ترتیبی ممکن است با آنها کنار آمد یا اینکه راضی میشوند و با یک صدی دو صدی سه تا صدی ده بسته بکاری که با آنها رجوع شده است موافقت میشود و اگر راضی نشدند که در این صورت دست بر میدارند و میروند پس فعلاً اگر ما بخواهیم به آقایان صورتی بدهیم و بگوئیم از بابت فلان قرار داد دویست هزار تومان از بابت فلان قرارداد پانصد هزار تومان از بابت فلان قرارداد پنجاه هزار تومان این را تا با مقاطعه کارها صحبت بکنیم و مأخذی بدست نیاید معلوم نمیشود اگر میفرمائید که قبلاً برویم با آنها صحبت کنیم و صورت تهیه کنیم و خدمت آقایان بیآوریم این یک اجازه میخواهد که بهشان بگوئیم شما این کار را، این قرارداد را شروع کنید و ما تمهید می کنیم که از مجلس شورای ملی تصویب این اضافه را بخواهیم شاید مجلس شورای ملی اجازه نداد اگر بگوئیم که صحبت کنید یک مبلغی برای شما در نظر بگیریم به بینیم مجلس شورای ملی قبول خواهد کرد یا نه میگوید من عملاً گذارده ام اگر هم بیائیم از پیش خودمان تمام را ده درصد قائل شویم و صورت بدهیم این هم نمیشود برای اینکه یک مقاطعه های مخصوصی را دولت در نظر دارد تمدید بکنند و ممکن است بهای آنها مذاکره با هر یک کمتر از ده درصد هم بشود موافقت کرد اگر ده درصد قائل شویم و اعتبار بخواهیم همه می آیند و ده درصد میخواهند و این هم برای دولت مقذور نیست از این جهت عرض میکنم که این مطالبی است که اصولاً آقایان باید حل بفرمایند اگر اصولاً اجازه میفرمائید در حدود مسئولیتهایی که دولت دارد این مسئولیت با هم دولت قبول میکنند و اجرا خواهد کرد و تا آنجائی که مقرون به ترتیب باشد عمل میکنیم اگر تصویب نمیفرمائید ما مجبوریم که این کار را بعمل نمانیم و غیر از این راهی ندارد

ولی باز یک دفعه دیگر خدمت آقایان عرض میکنم که این ده درصد مربوط است بآن کارهایی که در موقع اجرای این قانون هنوز نا تمام است و ارتباط بآن قسمتهایی که تمام شده است ندارد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود: پیشنهاد آقای اوحدی پیشنهاد میکنم ماده ۱۳ ملغی گردد.

دکتر طاهری - این پیشنهاد حذف است و رأی ندارد در موقع رأی به ماده تکلیف آن معلوم میشود.

رئیس - پیشنهاد آقای نقابت:

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۳ بجای ده درصد بهای فعلی نوشته شود بهای اصلی.

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - این قسمت اصلاح

شده است و کلمه (فعلی) تبدیل به کلمه (قبلی) شده و مقصود آقای نقابت حاصل است.

رئیس - پیشنهاد آقای مؤید احمدی.

پیشنهاد میکنم این تجدید نظر در قسمت مقاطعه کاری ساختمانی بشود و راه سازی را مجزا کند.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - عرض کنم نظر بنده از این پیشنهاد این

بود چون در توضیحاتی که آقایان در جلسه گذشته دادند این بود که مصالح بنائی گران شده کچ خروراری دو تومان

رسیده است به خروراری دوازده تومان البته تصدیق میفرمائید که قسمتهای راه سازی این چیزها را لازم ندارد فقط خاک

برداری است و سنک ریزی و مصالحی نباید بخرد (یک نفر از نمایندگان - مزد عمده هم گران شده است) فقط گرانی

اجرت عمده تفاوت آن است پس باید فرق گذاشت بین آنکه کچ باید بخرد. آجر بخرد با آن آدمی که فقط خاک ریزی

و سنک ریزی میخواهد بکند این بود که بنده این پیشنهاد را کردم البته اگر قبول میکنید بفرمائید.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بنده خواستم عرض کنم که تصدیق بفرمائید مزد عمده هم که گران شده است

خودش مؤثر است و آن فرقی را که میفرمائید دارد در همین قسمتی که نوشته شده است ناده در صد تأمین میشود البته در موقع معین کردن این اضافه آنهایی که بیشتر بهشان تحمیل شده است بیشتر داده میشود و آن کسانی که کمتر تحمیل شده است کمتر داده میشود و این منظور هم حاصل است و خواهش میکنم آقایان هم پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند.

مؤید احمدی - استرداد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای انوار:

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۳ بعد از کلمه (منعقد نموده) اضافه شود (و کار آنها تمام نشده است) و بعد از کلمه (فعلی) اضافه شود (حین انعقاد قرارداد).

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده این پیشنهادی را که کرده بودم برای ایراد آقای تهرانچی بود و پیشنهاد کردم که نوشته شود و کار آنها تمام نشده است و همچنین بعد از کلمه فعلی اضافه شود (حین انعقاد قرارداد).

مخبر - این هر دو نظر تأمین شده است در جلسه گذشته اینجا اضافه کردیم (و کار موضوع قرارداد تابع حال تمام نشده) و بهای فعلی هم نوشته شد (بهای قبل)

انوار - اگر قبول شده است بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد آقای مخبر فرهمند

بنده پیشنهاد می کنم صورت اشخاص و مبلغ ده درصد و نوع ساختمان ترا بدهند

رئیس - آقای مخبر فرهمند

مخبر فرهمند - عرض کنم بنده در شور کلیات این لایحه متمم بودجه با طرز این لایحه باین شکل مخالف بودم و هنوز هم در مخالفت خودم باقی هستم و صلاح دولت و وزارت دارائی هم نیست برای اینکه هر ماده از این قانون متمم بودجه خودش یک قانون خاصی است و یک مطالبات دقیقی لازم دارد مثل همین ماده. این ماده اگر به کمیسیون

رفته بود و توضیحات لازم داده شده بود صورت اشخاص و مبلغ و نوع کار داده شده بود این همه وقت مجلس را نمیگرفت و همینطور مواد دیگری در این قانون هست که بعد هم تولید این اشکالات و تضییع وقت را خواهد کرد و بعقیده بنده خوب بود آقای وزیر دارائی این لایحه را پس میگرفتند و بعضی مواد این لایحه را از آن تفکیک میکردند و در جای خودش بطور لایحه مستقیمی میآوردند و میگذراندند که وقت مجلس هم تلف نشود. در موضوع این قراردادها بنظر بنده بایستی این اصل در مملکت و در همه جا و در نزد افراد و شرکتها و مقاطعه کارها بایستی ملحوظ و منظور باشد که هر قراردادی باید محترم و قابل اجرا باشد بنده نفع نبردم و ضرر کردم و دبه در آوردم این هیچ مصلحت نیست آنوقت که نفع میبرند میآیند بگویند آقایان یک میلیون نفع بردیم؟ هر نفعی یک ضرری دارد این برای آقایان مقاطعه کاران و شرکتها هم مصلحت نیست برای اینکه اگر یک روز نفع میبرد باید متوجه ضرر هم باشد از آن گذشته دولت با این آقایان که تنها قرار داد ندارد قراردادهای دیگر هم دارد قراردادهای خرید هم دارد فرض بفرمائید هزار تن ذغال خریداری شده است برای وزارت دارائی یا سایر وزارتخانه ها در آن روزی که خریداری شده است ذغال را خروراری ده تومان خریداری شده است و حالا بواسطه نبودن وسائل حمل و نقل و لاستیک خریداری شده است خروراری سی تومان حالا آن فروشنده بیاید بگوید من ضرر کرده ام و مطالبه خسارت بکنم؟ این باب را بعقیده بنده نباید مفتوح کرد مصلحت نیست از آن گذشته بنده در عین حال تصدیق میکنم که یک عده مقاطعه کار هم ممکن است باشند که ضرر کرده باشند اما شاید آنها اشخاص دست دوم و سوم هستند که کار را با صدی ده صدی بیست کمتر از اشخاصی که با دولت قرارداد بسته اند میگیرند و حالا این ماده شامل حال آنها نمیشود و آنوقت آن بیچاره ها باز هم ضرر میبرند و کسانی که قرارداد با دولت بسته اند علاوه بر منفعت اولیه که برده اند یک صدی ده هم اضافه از دولت میگیرند (بمیان اسفندیاری اینطور نیست در قرار داد آنها

هم این موضوع رعایت میشود) بنده که اطلاعی ندارم. در هر صورت بنده این پیشنهادی را که عرض کردم از دو نقطه نظر بود یکی اینکه رفع سوء تفاهمی بشود بنده این را که عرض می کنم یک سوء تفاهمی هم هست بین مجلس و خارج برای اینکه رفع آن سوء تفاهم ها بشود باید این صورتهای بیاید که معلوم شود طرف قرارداد کئیها هستند موضوع چه چیز است ساختمان ما چه نوع است ابنیه شهری است راه است ساختمان راه آهن است اینها معین شود و منظور دیگر اینکه این ده درصد معلوم شود چه مبلغی است و اگر آقایان این پیشنهاد را مورد توجه قرار دهند و این ماده به کمیسیون و صورت را دولت به کمیسیون بیاورد و در آن جا توضیح بدهد رفع این اشکالات میشود. (طهرانچی - صحیح است همینطور که نمیشود) اما اینکه فرمودند به بودجه اضافه نمیشود و از همان مبلغی که در بودجه منظور شده از همان محل داده میشود تصویب آن مبلغ هم در موقعی بود که این ماده پیشنهاد نشده بود و حالا که مجلس این اجازه را میدهد هر خرجی که از این بابت پیش می آید با همین اجازه خواهند پرداخت و بنظر بنده این منطبق ندارد و آن طوری که بنده شنیدم در لایحه دولت این اضافه بیست و پنج درصد بود بعد در کمیسیون ده درصد کرده اند بهتر حال این مبلغ که میفرمایند اضافه نمیشود از خزانه دولت می رود چه اضافه شود چه نشود باید این را در تحت دقت و رسیدگی قرارداد که اگر مجلس یک پولی را تصویب میکند بیک اشخاصی برسد که واقفاً ضرر میکنند و توانایی ندارند.

مخبر عرض کنم همانطور که آقای مخبر فرمودند در اصل لایحه قانون متمم بودجه ایشان مخالف بودنت و نظری داشتند و نظر هم شاید بجای خودش صحیح است ولی باید توجه بفرمایند که الآن ماه هفتم سال است و انشاء الله این نظر اصلاحی را آقای وزیر مالیه برای سال ۱۳۲۲ در نظر میگیرند و مؤذنت انشاء الله مطابق همان قانونی که داریم مشق مله قبل از سال باید بودجه را به مجلس شورای ملی بدهند بهمان صورتی که بهمان نظری که آقای فرزند و بعضی از

آقایان دیگر دارند انجام میشود البته این یک نظری است و نظر بدی هم نیست ولی بعقیده بنده حالا دیگر مورد ندارد چون مدتی در این باب بحث شده و ماه هفتم سال است و دیگر وقت برای این کار نیست. در موضوع دبه مقاطعه کاران بنده هم با آقای مخبر فرزند موافق هستم که نبایستی مجال داد به مقاطعه کار و کسی که قراردادی را می بندد بعد بیاید دبه بکند ولی این قانون برای دبه آنها نیست و این را آقای وزیر پیشه و هنر هم توضیح دادند که دولت در موقعی که قضایای شهریور پیش آمد یک بخشنامه دادند بتمام مقاطعه کارها که آنها کار خودشانرا تعطیل کنند و آنها فعلاً اظهارشان این است که اگر بما نگفته بودید که تعطیل کنید ما در موقع ارزانی کار را تمام میکردیم و این تقاضا را نداشتیم و ضرر هم نمی کردیم و بنظر بنده این دلیل هم وارد است و بایستی بآن توجه کرد. اضافه بر آن اساساً ما خودمان قبول داریم که این وضعیت یک وضعیت فوق العاده است و الآن بهره چه که نگاه کنیم مخصوصاً مصالح ساختمانی تفاوت و گرانش اصلاً صحبت ده در صد نیست ده در پنج صد در دوست هم زیاد تر شده است و هر چه را که فکر کنید آهن را فکر کنید، سیمان را فکر کنید هر کدام از اینها را که در نظر بگیرید ملاحظه خواهید فرمود که یک تفاوت فاحشی کرده است البته دولت هم این نظر را بطور کلی نباید داشته باشد که اگر بکنفران ایرانی یا غیر ایرانی فرق نمیکند که اگر یک مقاطعه کاری بر بخورد بیک چنین گرانی فوق العاده باز روی آن قرارداد بایستد که آن مقاطعه کار را بخاک سیاه بنشانند این نظر بطور کلی نه برای دولت باید باشد نه برای آقایان و برای هیچ صاحب کاری نباید باشد بایستی واقف از روی حق و انصاف نگاه کنید و اگر یک وضعیت فوق العاده هست آنرا تحت نظر بگیرید و جبران کنید. اما راجع به مقاطعه کاران دست دوم بنظر بنده آنهم اشکالی ندارد برای اینکه وقتی یک چنین قانونی با این همه مذاکره در مجلس شورای ملی تصویب میشود آن مقاطعه کار دست دوم هم حتماً آن قرارداد را قبول نخواهد داشت و از این

اضافه قهراً استفاده میکند بدلیل اینکه همان مقاطعه کار دست دوم این کار را معطل کرده و نگهداشته است برای گرانی خارج و اگر او کار را تمام کرده بود البته محتاج نبودند که یک چنین لایحه را به مجلس بیاورند پس از این جهت هم بنظر بنده نگرانی آقای فرزند مورد ندارد و با اصلاحاتی هم که در ماده شد که یکی هم آن پیشنهاد آقای انوار بود که در جلسه گذشته بنده قبول کردم بعد هم ده درصد بهای فعلی را که در چاپ اشتباه شده بود به (قبلی) عوض کردیم و بنظر بنده دیگر نگرانی نیست و این را هم آقایان بدانند که این ده درصد نسبت به تمام این قراردادها نیست البته اینها را نگاه میکنند به نسبت خسارت به نسبت احتیاج به نسبت لزوم و نوع کاری را دو در صد یکی را سه درصد منتهی تا ده در صد هر کدام را هر قدر مقتضی باشد و ضرورت اقتضا کند بآن نسبت بآنها خواهند داد و بنظر بنده مذاکره هم در این ماده خیلی زیاد شده است و آقایان موافقت بفرمایند که زودتر خاتمه پیدا کند.

رئیس - آقای مخبر فرزند

مخبر فرزند - بنده همانطور که پیشنهاد کرده ام تقاضا میکنم باین پیشنهاد رأی گرفته شود و این ماده برود به کمیسیون و در کمیسیون توضیحات مفصل داده شود بعد بیاورند به مجلس.

مخبر - آقای وزیر دارائی و آقای وزیر پیشه و هنر هر دو موافق هستند که قرارداد هائی که تغییر میکنند صورت تمام آنها را بیاورند به کمیسیون و آقایان تشریف بیاورند و ملاحظه بفرمایند.

نقابت - تکلیف این پیشنهاد معلوم شود.

ملک مدنی - بنده هم پیشنهادی داده ام بفرمائید بخوانند.

رئیس - پیشنهاد آقای ملک مدنی خوانده میشود:

تبصره ذیل را به ماده ۱۳ پیشنهاد مینمایم:

تبصره - صورت قرار داد هائی که مورد اختلاف واقع شده به کمیسیون بودجه داده و پس از تصویب کمیسیون و

تعیین مبلغ مورد اختلاف پرداخته شود.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده خودم هم در اینجا یک نظری داشتم و آقای وزیر پیشه و هنر توجه به عریض بنده نکردند و عریض بنده طرف توجه واقع نشد. عرض کنم ما بر خوردیم این جا بیک ماده که ابهام دارد ما باید بفهمیم که چه مبلغی بایست تصویب کنیم و بنده تقاضا کردم که وزارت دارائی صورت این قرارداد هائی که مورد اختلاف است بیاورند و بیاورند به کمیسیون و به بینیم که آنچه که مورد اختلاف است بپذیر است و کمیسیون بدانند چه مبلغی را رأی میدهند و منشاء این قرارداد معلوم شود که چه وقت است چون مبده و منشاء این قراردادها معلوم نیست از چه وقت است از دو سال پیش است از پنج سال قبل است از سه سال قبل است ممکن است اینکار ده میلیون، بیست میلیون اعتبار لازم داشته باشد چون مبلغی را که برای ساختمان در بودجه گذاشته اند برای ساختمانهای سال جاری است نه برای مورد اختلاف باین جهات بود که بنده پیشنهاد کردم اگر موافقت بفرمایند صورت این اختلافات بیاید به کمیسیون بودجه آن وقت ما در آن جا طبع و توزیع میکنیم و مذاکره می کنیم و آقایان ملاحظه می کنند و می بینیم که به چه مبلغی رأی میدهند. وزیر دارائی - با نظری که آقایان راجع به ارجاع این ماده به کمیسیون دارند بنده موافقت می کنم و استدعا می کنم که این ماده برود به کمیسیون تا در اطراف آن بحث شود و پیشنهادات هم بیاید به کمیسیون و مورد مذاکره قرار بگیرد.

رئیس - ماده ۱۳ به کمیسیون ارجاع میشود. ماده ۱۴ خوانده میشود:

ماده شانزدهم - از اول ۲۳۲۱ اضافه وظیفه باز نشستی موضوع ماده ۹ قانون ۶ آبان ۱۳۲۱ از ۵۰ آرد ضد نفوق باز نشستی پرداخت میشود.

رئیس - موافقت با ماده شانزدهم بر خیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده هفدهم:

ماده هفدهم - اشخاصی که مطابق قانون مخصوص با حقوق بازنشستگی و یا وظیفه زائد از حد مقرر در قوانین استخدامی بازنشسته شده یا بعد از این بازنشسته شوند و مجدداً بخدمت رسمی برگردند خود و ورثه ایشان مطابق مقررات عمومی از حقوق بازنشستگی و وظیفه استفاده خواهند نمود و آنچه زائد از حد مقرر در قوانین استخدامی بایشان داده میشده است بحساب نخواهد آمد

رئیس - آقای انوار

انوار - استدعا می کنم توجه بفرمائید و ایراد نکنید که خارج از موضوع است. میخواستم آقای وزیر دارائی و آقای وزیر پیشه و هنر توجه بفرمایند در اینجا راجع به بازنشسته ها صحبت میشود برای بازنشسته های بیچاره يك قانونی در ۱۳۱۳ گذشته است و يك قانونی در ۱۳۱۶ گذشته است بنده آنوقت نبودم آقایان دیگر که بودند آقای تهرانچی میفرمایند محسنات آن را که یکی از محسناتش این بود که در قوانین می آمدند يك دفعه فضالاً زیر پا می گذاشتند و بواسطه میل و خواهش و اراده يك وزیر میامند در اینجا و می آوردند يك لایحه را در اینجا و رأی می گرفتند و اگر کسی پا نمیشد رأی بدهد آقای رئیس ناچار بود که بگوید موافقین برخیزند قانونی آمد بمجلس و مستخدمین وزارت کشور را آنهایی که به سن چهل سال هم نرسیده بودند و سی و پنج سال بودند متقاعد می کردند و بدون دلیل و بدون مدرک يك ظلم فاحشی کرده اند بعد هم اگر خواستند بیایند يك روز باید برگردند بر تبه يك چنانچه نظر آقایان باشد در آخر دوره دوازدهم در این باب يك طرحی پیشنهاد کردیم طرح رفت در کمیسیون مبتکرات و قابل توجه شد که وزیر دارائی و وزیر داخله در این باب يك نظریاتی بکنند که این اشخاصی که بصرف میل و اراده يك وزیري يك جماعتی را از زندگانی انداختند از حیث شرافت انداختند و اینها را آمدند و چهل ساله رأی دادند حالا بعضی از آقایان میگویند بهترین قوانین است و از محسنات دوره سابق است حالا بنده نمیخواستم وارد محسنات دوره سابق بشوم تاریخ حکومت

می کند و قضاوت خواهد کرد حالا در اینجا آقای وزیر دارائی سابق قول دارند و وعده دادند که این ماده را اصلاح خواهند کرد و اینهایی که ظلم بهشان واقع شده است با آقای وزیر دارائی در کمیسیون بودجه در این باب مفصل صحبت کردیم فرمودند که يك مقدارش را قبول دارند و يك مقدار دیگرش را مینویسند صورت بنویسند آقا منحصر به این تهران نیست آنهایی که در ولایات هم هستند بهمین روز گرفتارند شما بیائید محض حکومت دموکراسی محض حکومت ملی نگاه کنید و اشخاصی که این قانون ظالمانه آنها را از بین برده است تجدیدنظر کنید و بیاورید بمجلس وزیر دارائی - این منظور در لایحه دیگر کمیسیون بودجه تأمین شده و ماده ۵۵ برای تأمین حقوق این اشخاص است.

رئیس - موافقین باماده هفدهم برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده هجدهم.

ماده ۱۸ - وزارت دارائی مجاز است خدمت آقای و بلیام هنری را برتس تبعه انگلیس را که بعنوان حسابدار متخصص دولت برای نظارت در آمد فرستاده ها و فروش محصولات نفتی شرکت نفت انگلیس و ایران بموجب قانون هفتم آذرماه ۱۳۱۶ برای مدت سه سال از ۲۳ مرداد ۱۳۱۶ استخدام شده و از تاریخ ۲۳ مرداد ۱۳۱۹ برای مدت سه سال دیگر تمدید و حقوق نامبرده را از تاریخ تمدید تا آخر مدت سه سال بقرار ماهی یکصد لیره و ۹۶۶ ریال بپردازد.

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۹

ماده نوزدهم - مجموع حقوق و مزایای کارمندان و مستخدمین هر يك از شهرداریها که در آمد آنها يك میلیون ریال و بیشتر باشد از صدی پانزده و چنانچه کمتر از آن باشد از صدی بیست در آمد سالیانه آنها تجاوز نخواهد کرد.

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده بیستم.

كل و آمار و ثبت احوال و ثبت اسناد و املاك بتصویب هیئت وزیران معین میشود و جدا کثر آن آمار مبلغی است که در بودجه تفصیلی وزارتخانه های مربوطه پیش بینی و بتصویب کمیسیون بودجه رسیده باشد و در هر حال از شش هزار ریال تجاوز نخواهد کرد مگر آنکه حقوق درجه متصدی آنها از این مبلغ تجاوز نماید که در این صورت حقوق درجه نظامی خود را دریافت مینمایند.

رئیس - آقای انوار.

انوار - اینجا میخواستم عرض کنم که کلمه امنیه باید تبدیل به کلمه ژاندارمری شود.

رئیس - موافقین باماده ۲۰ برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۱

ماده ۲۱ - حقوق شهرداری تهران معادل مبلغی است که بتصویت انجمن شهرداری تهران وزارت کشور رسیده و از ماهی هفت هزار ریال تجاوز نخواهد کرد.

حقوق شهردار شهرستانها و قصبات در حدود مبلغی است که در بودجه هر محل پیش بینی و بتصویب انجمن شهرداری محل و وزارت کشور رسیده باشد - در صورتیکه حقوق رتبه متصدی کمتر از مبلغ پیش بینی شده باشد ممکن است بطور کلی تا نصف حقوق رتبه و در نقاط بد آب و هوا معادل تمام آن حقوق در حدود اعتبار مصوب در بودجه بقرار و پرداخت گردد در هر صورت میزان حقوق جمعاً از پنج هزار ریال تجاوز نخواهد کرد.

رئیس - آقای انوار.

انوار - اینجا نوشته است که حقوق شهرداری تهران در حقوق شهرداری مدخلیت دارد و وزارت کشور را چیزی مدخلیت ندادند و باید نوشته شود بتصویب وزارت کشور بجهت اینکه اینها تابع وزارت کشور است.

اعتبار مخیر کمیسیون بودجه - بنده مانعی نمی بینم ولی بودجه شهرداری را همه اعضاء انجمن شهرداری می بینند و مصوبات انجمن شهرداری هم معتبر است ما هم اینجا اجازه انجمن شهرداری را گذاشتیم با وجود این اگر بفرمائید که

موافقت وزارت کشور هم اضافه شود بنده مانعی نمی بینم. رئیس آقای فریدونی.

فریدونی - مطابق قانون شهرداریها باید بودجه خودشان را بتصویب وزارت کشور برسانند.

مخبر - بنده موافقم اضافه شود بتصویب انجمن شهرداری و وزارت کشور.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده ۲۱ با این اصلاحی که شده است موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده بیست و دوم.

ماده ۲۲ - علاوه بر مبلغ یک هزار و بیست و چهار ریال و شصت و پنج دینار (۱۰۲۴/۶۵) ریال وظیفه بازنشستگی که طبق ماده ۴۷ قانون استخدام کشوری مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۱۰ به بازماندگان مرحوم فرزین وزیر سابق دربار تعلق میگردد مبلغ دو هزار و نهصد و هفتاد و پنج ریال و سی و پنج دینار (۲۹۷۵/۳۵) ریال نیز از روز بعد از فوت آن مرحوم در باره بازماندگان مذکور بشرح ماده سوم قانون وظایف مورخ ۱۹ ربیع الاول ۱۳۲۶ بقرار و پرداخت آن از درآمد عمومی کشور بحساب ماده ۵۰ بودجه کشور تصویب میشود. اضافه مذکور نسبت ببازماندگان مذکور مادام که سن آنها از بیست و یکسال تجاوز نکرده و نسبت ببازماندگان اناث مادام که شوهر اختیار نکرده قابل پرداخت است.

رئیس - آقای انوار.

انوار - باز میگویند فلانی رفت پشت تریبون عرض میکنم اینجا راجع بحقوق تقاعد آقای فرزین است حقوق تقاعدش مطابق قانون يك حد معینی باید داشته باشد اما حالا چون آقای مخیر السلطنه حقوق تقاعدش چهار صد تومان بوده است دیدند که باین مرحوم چهار صد تومان نمی رسد آمده اند دویست و هفتاد تومان اضافه کرده اند که چهار صد تومان بشود بنده نمیدانم علت اینکه دولت می آید اینجا و این کارها را میکند و دست خودش را باز میکند و از بودجه عمومی کشور مرخصت میکند و تفهیل میکنند چیست؟ آقا ملکات قانون دارد قانون استخدام و تقاعد پس این قوانین

را برای چه میگذرانند؟ برای اینکه دولت وقتی که این بودجه و این پول را تقسیم میکند نگاه به قوانین بکند که این پول را چه جور تقسیم کند آخر چهارصد تومان در ماه هر سالی پنج هزار تومان شش هزار تومان میشود چرا؟ مرحوم فرزین آدم خوبی بود بسیار خوب و متقی بود بسیار خوب ولی هیچکدام از اینها اجازه نمیدهد که ما بیائیم صندوق مملکت و پول دولت را در اینجاها خرج کنیم آنوقت از کجا داده میشود؟ از بودجه کشور داده میشود. آقای تهرانچی اینجا تشریف دارند؟ (تهرانچی - بلی بلی) این یکی از محسناتی که میفرمودید که جلوی این شهریه ها را بسته بود خیلی هم خوب بود این کتاب شهریه را بیچیدند و انداختند دور کتاب شهریه از بین رفت و یک کتاب وظایفی ایجاد شد با یک شرایط معینی اما حالا دارد هر روز یک ماده معین میشود امروز برای این شخص فردا برای یکی دیگر آقا باید این بودجه صرف مملکت بشود نه صرف شهریه ها حالا برنخورد بوزارت دارائی در کمیسیون هم عرض کردم دولت تمام زندگانی مردم را در دست دارد از قماش و قند و چای و شکر و نان همه چیز در دست دولت است مخارج هم که میکند بدست میآورد چکار میکند؟ بر قند اضافه میکند بر پارچه اضافه میکند بر قماش اضافه میکند هر روز خرج مردم را زیاد میکنیم و دخل ما هیچ نیست والله مردم از پا در میآیند. آقا بیائید همان حقوق تقاعد را که بهمه میدهید به اینها هم بدهید بنده در این موضوع بوزیر دارائی سابق عرض کردم و التماس کردم اثر نکرد حالا شاید در شما اثر بکند. بهر حال بنده عقیده ام این است که همان حقوق تقاعدش را که صد و هفتاد تومان میشود بدهید خیلی خوب است و بس هم هست.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - آنچه بنده بخاطر دارم نماینده محترم آقای انوار همیشه در مجلس اظهار میفرمودند که از خدمتگذاران و از اشخاص صدیق باید قدردانی کرد و تصور میکنم که این ماده برای تأمین نظریه آقای انوار است که

باید از خدمتگذاران تشویق کرد بنده اطلاع دارم که مرحوم فرزین یک عمری باین مملکت و بدولت خدمت کرده و همیشه هم دارای مشاغل مهمی بوده است. پست و وزارت و غیر وزارت داشته و همیشه بصداقت رفتار کرده و با این حال بهیچوجه سرمایه برای خانواده خود ذخیره ننموده بلکه با همان حقوقی که میگرفته گذران میکرد است بنده اطلاع دارم از کسان مرحوم فرزین که در کفالت ایشان هستند مادر پیرش است که سالن حیات دارد و خواهرش است که اینها بعد از فوت مرحوم فرزین در نهایت عسرت زندگی میکنند البته ابهت کشور در این است که کسی که با کمال شرافتمندی خدمت کرد باید از خانواده اش نگاهداری کرد و این مبلغ برای آن نظر کلی که ایشان فرمودند و تشویق از خدمتگذاران صدیق مملکت چیز مهمی نیست و خوب است تصویب شود.

رئیس - آقای نقابت.

نقابت - جای تردید نیست که مرحوم فرزین یکی از شرافتمندترین مستخدمین این کشور بوده اند و همیشه بحسن نیت خدمت کرده اند و از این قبیل مأمورین زیاد داریم (بعضی از نمایندگان خیلی کم اند) الان بنده یک یادداشتی خدمت آقای وزیر دارائی عرض کردم که یک مستخدمی نوزده سال و شش ماه خدمت کرده است تا رتبه چهار و همه اش در این مدت ضبط بوده است از گرد و خاک دوسیه ها مبتلا شده است بمرض سل و در سر این خدمت فوت شده چون شش ماه دیگر بحد تقاعدش مانده حقوق تقاعد بهش نمیدهند. چهار بچه دارد مادرش را در سن پیری برده اند در کمیسیون ارز و استخدام کرده اند و حالا میگویند که خانمها را میخواهند از ادارات بیرون کنند او را هم می خواهند بیرون کنند خوب یک مردی نوزده سال و شش ماه خدمت کرده حالا هم بعنوان اینکه شش ماه مدت خدمتش کم است باین ورته حقوق تقاعد نمیدهند در صورتیکه حقاً باین قبیل اشخاص بیشتر توجه کرد بیچاره هستند فقیر هستند نه اینکه هر کسی که اسباب کارش

فراهم تر است حقوقش اضافه تر هم بشود البته ما حاضریم که دفعه واحده بی یک نفری سیصد تومان هم بدهیم ما که اطمینان داشتیم که در نتیجه حسن لیاقت این شخص بود که تا مقام وزارت درباری هم طی مدارج کرد ما که همیشه تقدیر کردیم ولی احترام شاعر بعد از مرگش است؟ این رویه عمومی شده است پس بیائید و برای اینکه ارفاقی هم نسبت به خدمتگذاران دیگر کشور کرده باشید این سنین تقاعد را که بیست سال گذاشته اید پانزده سال کنید کمک کنید یک عده که در این سنین می میرند و نسبت بمستخدمینی که از پنج نفر بیشتر در کفالت آنها است کمک کنید و آنهایی که بچه های زیادتری دارند بیشتر کمک کنید در این خصوص قانون هم گذشت ولی عمل نشد و وزارت دارائی تا این تاریخ نسبت به آنهایی که بیش از چهار بچه دارند کمکی نکرده است اگر هم کرده است در خود وزارت دارائی است و در جای دیگر نشده است بایستی یک قدری بیشتر توجه کرد و همه افراد کشور و مستخدمین کشور را بحالشان توجه کرد.

وزیر پیشه و هنر بازرگانی - فرمایشات آقایان

انوار و نقابت همه مطاع و متبع است اشخاص ممکن است در مملکت زیاد باشند که مستحق همه نوع رعایت باشند و البته مأمورین و مستخدمین وظیفه شناس هم در مملکت خیلی است و همه هم البته بایستی زحمتشان مأجور باشد ولی یک مطلب را آقایان رعایت بفرمایند اگر میفرمائید نشان لیاقت و نشان افتخار بی یک اشخاص میدهند این نشان لیاقت دلیل بر این نیست که سایر مستخدمین دولت و مأمورین عالی رتبه مملکت اینها لیاقت در حدود وسعت خودشان بخرج نداده اند نفوذ یک مطلب است یک اشخاصی جریبان دوره خدمتشان دوره زندگانشان این جور پیش می آید که در این مدت مردم هم آن ها را غالباً به حسن خدمت و وظیفه شناسی می شناسند و بایستی به اینها مخصوصاً اجر و مزد بیشتری داده که سایرین هم تشویق بشوند این البته یک اصولی است که در قوانین هست و اصولی است که رعایت میشود بعضی

اوقات مصلحت عمومی مملکت ایجاد میکنند که نسبت به یکدسته از مستخدمین خودش یک اجر و مزد بیشتری قائل شود چون جامعه آنها را شناخته است و اگر خدای نا کرده باز ماندگان آن ها به یک صورت نامناسبی در مرئی و نظر مردم قرار بگیرند در آن موقع بخصوص مردم و اشخاص از خدمات دولت مأیوس میشوند باینجهت خواستم عرض کنم که بعضی از این موارد بخصوص هست که قابل قیاس با سایر موارد نیست حالا اگر جنابعالی اینرا از این جهت میفرمائید که چون یک کسی که نوزده سال و شش ماه خدمت کرده مشمول قانون نمیشود اینجا باید قانون را اصلاح کرد میفرمائید پانزده سالش کنند آنوقت باز هم چهارده سال و شش ماه در پیش خواهد آمد آنوقت تکلیف این چه میشود؟ پس بعضی اوقات یک موارد خاصی پیش میآید مخصوصاً در این مورد که تمام ایران سرتاسر بحسن عمل و خدمتگزاری مرحوم فرزین تصدیق دارند بایستی یک ترتیبی کنند که اسباب تشویق سایرین بشود (جمعی از نمایندگان - رأی - رأی -

رئیس - موافقین با ماده بیست و سوم برخیزند (اغلب

برخواستند) تصویب شد. ماده ۲۳

ماده بیست و سوم - از تاریخ فوت مرحوم سید علی مساوات کارمند پیشین وزارت دارائی ماهی ششصد ریال به پنجصد ریال فرزند و زن آن مرحوم پرداخته میشود. این وظیفه در مورد عیال و دخترها مادامی که شوهر اختیار نکرده اند و در مورد پسرها مادام که به بیست و یکسال تمام نرسیده اند قابل پرداخت است.

رئیس - آقای نقابت

نقابت - این رشته سر دراز دارد وقتی که اسم اشخاص برده میشود آدم یک قدری ملاحظه میکند که وارد زندگانی اشخاص بشود و در استحقاق و عدم استحقاق آنها مذاکره کنند و اخلاقاً هم خوب نیست و خارج از رویه است ولی روی قاعده بایستی این توجه را داشت آقای وزیر پیشه و هنر میفرمایند که نشان افتخار بایستی داده شود ما حرف

را برای چه میگذرانند؟ برای اینکه دولت وقتی که این بودجه و این پول را تقسیم میکنند نگاه به قوانین بکنند که این پول را چه جور تقسیم کند آخر چهارصد تومان در ماه هر سالی پنج هزار تومان شش هزار تومان میشود چرا؟ مرحوم فرزین آدم خوبی بود بسیار خوب و متقی بود بسیار خوب ولی هیچکدام از اینها اجازه نمیدهد که ما بیائیم صندوق مملکت و پول دولت را در اینجاها خرج کنیم آنوقت از کجا داده میشود؟ از بودجه کشور داده میشود. آقای تهرانچی اینجا تشریف دارند؟ (تهرانچی - بلی بلی) این یکی از محسناتی که میفرمودید که جلوی این شهریه ها را بسته بود خیلی هم خوب بود این کتاب شهریه را بیچیدند و انداختند دور کتاب شهریه از بین رفت و یک کتاب وظایفی ایجاد شد با یک شرایط معینی اما حالا دارد هر روز یک ماده معین میشود امروز برای این شخص فردا برای یکی دیگر آقا باید این بودجه صرف مملکت بشود نه صرف شهریه ها حالا بر نخورد بوزارت دارائی در کمیسیون هم عرض کردم دولت تمام زندگانی مردم را در دست دارد از قماش و قند و وچای و شکر و نان همه چیز در دست دولت است مخارج هم که میکند بدست میآورد چکار میکنند؟ بر قنبد اضافه میکنند بر پارچه اضافه میکنند بر قماش اضافه میکنند هر روز خرج مردم را زیاد میکنیم و دخل ما هیچ نیست والله مردم از پا در میآیند. آقا بیائید همان حقوق تقاعد را که بهمه میدهند اینها هم بدهید بنده در این موضوع بوزیر دارائی سابق عرض کردم و التماس کردم اثر نکرد حالا شاید در شما اثر بکند. بهر حال بنده عقیده ام این است که همان حقوق تقاعدش را که صد و هفتاد تومان میشود بدهید خیلی خوب است و بس هم هست.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - آنچه بنده بخاطر دارم نماینده محترم آقای انوار همیشه در مجلس اظهار میفرمودند که از خدمتگذاران و از اشخاص صدیق باید قدردانی کرد و تصور میکنم که این ماده برای تأمین نظریه آقای انوار است که

باید از خدمتگذاران تشویق کرد بنده اطلاع دارم که مرحوم فرزین یک عمری باین مملکت و بدولت خدمت کرده و همیشه هم دارای مشاغل مهمی بوده است. پست وزارت و غیر وزارت داشته و همیشه بصداقت رفتار کرده و با این حال بهیچوجه سرمایه برای خانواده خود ذخیره ننموده بلکه با همان حقوقی که میگرفته گذران میکرده است بنده اطلاع دارم از کسان مرحوم فرزین که در کفالت ایشان هستند مادر پیرش است که الان حیات دارد و خواهرش است که اینها بعد از فوت مرحوم فرزین در نهایت عسرت زندگی میکنند البته ابهت کشور در این است که کسی که با کمال شرافتمندی خدمت کرد باید از خانواده اش نگاهداری کرد و این مبلغ برای آن نظر کلی که ایشان فرمودند و تشویق از خدمتگذاران صدیق مملکت چیز مهمی نیست و خوب است تصویب شود.

رئیس - آقای نقابت.

نقابت - جای تردید نیست که مرحوم فرزین یکی از شرافتمندترین مستخدمین این کشور بوده اند و همیشه بحسن نیت خدمت کرده اند و از این قبیل مأمورین زیاد داریم (بعضی از نمایندگان خیلی کم اند) الا آن بنده یک یادداشتی خدمت آقای وزیر دارائی عرض کردم که یک مستخدمی نوزده سال و شش ماه خدمت کرده است تا رتبه چهار و همه اش در این مدت ضبط بوده است از گرد و خاک دوسیه ها مبتلا شده است بمرض سل و در سر این خدمت فوت شده چون شش ماه دیگر بعد تقاعدش مانده حقوق تقاعد بهش نمیدهند. چهار بچه دارد مادرش را در سن پیری برده اند در کمیسیون ارز و استخدام کرده اند و حالا میگویند که خانمها را میخواهند از ادارات بیرون کنند او را هم می خواهند بیرون کنند خوب یک مردی نوزده سال و شش ماه خدمت کرده حالا هم بعنوان اینکه شش ماه مدت خدمتش کم است باین ورثه حقوق تقاعد نمیدهند در صورتیکه حقاً باید به این قبیل اشخاص بیشتر توجه کرد بیچاره هستند فقیر هستند نه اینکه هر کسی که اسباب کارش

فراهم تر است حقوقش اضافه تر هم بشود البته ما حاضریم که دفعه واحده بیک نفری سیصد تومان هم بدهیم ما که اطمینان داشتیم که در نتیجه حسن لیاقت این شخص بود که تا مقام وزارت درباری هم طی مدارج کرد ما که همیشه تقدیر کردیم ولی احترام شاعر بعد از مرگش است؟ این رویه عمومی شده است پس بیائید و برای اینکه ارفاقی هم نسبت به خدمتگذاران دیگر کشور کرده باشید این سنین تقاعد را که بیست سال گذاشته اند پانزده سال کنید کم کنید بیک عده که در این سنین می میرند و نسبت بمستخدمینی که از پنج نفر بیشتر در کفالت آنها است کم کنید و آنهایی که بچه های زیادتری دارند بیشتر کم کنید در این خصوص قانون هم گذشت ولی عمل نشد و وزارت دارائی تا این تاریخ نسبت به آنهایی که بیش از چهار بچه دارند کمکی نکرده است اگر هم کرده است در خود وزارت دارائی است و در جای دیگر نشده است بایستی یک قدری بیشتر توجه کرد و همه افراد کشور و مستخدمین کشور را بحالشان توجه کرد.

وزیر پیشه و هنر بازرگانی - فرمایشات آقایان

انوار و نقابت همه مطاع و متبع است اشخاص ممکن است در مملکت زیاد باشند که مستحق همه نوع رعایت باشند و البته مأمورین و مستخدمین وظیفه شناس هم در مملکت خیلی است و همه هم البته بایستی زحمتشان مأجور باشد ولی یک مطلب را آقایان رعایت بفرمایند اگر میفرمائید نشان لیاقت و نشان افتخار بیک اشخاص میدهند این نشان لیاقت دلیل بر این نیست که سایر مستخدمین دولت و مأمورین عالی رتبه مملکت اینها لیاقت در حدود وسعت خودشان بخرج نداده اند مقصود یک مطلب است یک اشخاصی جریان دوره خدمتشان دوره زندگانشان این جور پیش می آید که در این مدت مردم هم آن ها را غالباً به حسن خدمت و وظیفه شناسی می شناسند و بایستی به اینها مخصوصاً اجر و مزد بیشتری داد که سایرین هم تشویق بشوند این البته یک اصولی است که در قوانین هست و اصولی است که رعایت میشود بعضی

اوقات مصلحت عمومی مملکت ایجاد میکنند که نسبت به یکدسته از مستخدمین خودش یک اجر و مزد بیشتری قائل شود چون جامعه آنها را شناخته است و اگر خدای نا کرده باز ماندگان آن ها به یک صورت نامناسبی در مرئی و نظر مردم قرار بگیرند در آن موقع بخصوص مردم و اشخاص از خدمات دولت مأیوس میشوند باینجهت خواستم عرض کنم که بعضی از این موارد بخصوص هست که قابل قیاس با سایر موارد نیست حالا اگر جناب عالی این را از این جهت میفرمائید که چون یک کسی که نوزده سال و شش ماه خدمت کرده مشمول قانون نمیشود اینجا باید قانون را اصلاح کرد میفرمائید پانزده سالش کنند آنوقت باز هم چهارده سال و شش ماه در پیش خواهد آمد آنوقت تکلیف این چه میشود؟ پس بعضی اوقات یک موارد خاصی پیش میآید مخصوصاً در این مورد که تمام ایران سرتاسر بحسن عمل و خدمتگزاری مرحوم فرزین تصدیق دارند بایستی یک تریبی کنند که اسباب تشویق سایرین بشود (جمعی از نمایندگان - رأی - رأی -)

رئیس - موافقین با ماده بیست و سوم برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۳

ماده بیست و سوم - از تاریخ فوت مرحوم سید علی مساوات کارمند پیشین وزارت دارائی ماهی ششصد ریال به پنج نفر فرزند و زن آن مرحوم پرداخته میشود. این وظیفه در مورد عیال و دخترها مادامی که شوهر اختیار نکرده اند و در مورد پسرها مادام که به بیست و یکسال تمام نرسیده اند قابل پرداخت است.

رئیس - آقای نقابت

نقابت - این رشته سر دراز دارد وقتی که اسم اشخاص برده میشود آدم یک قدری ملاحظه میکند که وارد زندگانی اشخاص بشود و در استحقاق و عدم استحقاق آنها مذاکره کنند و اخلاقاً هم خوب نیست و خارج از رویه است ولی روی قاعده بایستی این توجه را داشت آقای وزیر پیشه و هنر میفرمایند که نشان افتخار بایستی داده شود ما حرفه

نداریم نشان افتخار هم میدهند و حتی بجزازه مقتولها هم نشان افتخار میدهند اما نشانه افتخار معنویات است احترامات معنوی است نه کمک مالی آنوقت اینرا هم زائد بر آنچه قانون تجویز میکند میفرمایند مستحق بله مستحق بسیار است اما چه شده است که این چند مستحق را شما شناخته اید مستحق را ما هم میشناسیم و به شما پیشنهاد می کنیم و نمی پذیرید ولی وقتی که مستحق زیاد است بایستی روی قانون تشخیص کرد و آنچه که در حدود قانون به آنها تعلق میگیرد باید داد و نباید بفلان کس صد تومان بیشتر داد بطور کلی بنده با کلیت داشتن موضوع موافقم ولی بصرف اینکه خرج گران شده فلان خانواده را حقوقشانرا ببریم بالا اینرا موافق نیستم اگرچه این لایحه قبل از اینها نوشته شده مقصود عرایض آقای وزیر دارائی فعلی نیستند و این کارها روی یک تشبثاتی شده است ولی بنده معتقدم که بایستی مساعدت بکنیم به اشخاص اما روی قانون و در هر حال بنده عقیده ام این است که یک امری که از مجلس شورای ملی میگذرد نباید امتیاز داشته باشد و باید کلیت داشته باشد.

مخبر - عرض میکنیم اگر چه ماده پیش گذشته است ولی همیشه بنده میدیدم در مجلس شورای ملی حقیقه در اینطور مواقع نه فقط هیچوقت اشکال نمیشد بلکه همه هم این رویه دولت را تصدیق میکردند مخصوصاً نسبت باشخاصی که در این کشور با داشتن بعضی مقامات نتوانستند برای خودشان اندوخته هائی بگذارند بنده میدیدم که مجلس با یک حس

احترامی اینطور پیشنهادات دولت را قبول میفرمایند حالا هم خوبست این رویه که همیشه مجلس داشته جفظ شود و در مورد مرحوم آقا سید علی مساوات این هم باز ارتباط پیدا میکند بیک فامیل و مردمانی که نسبت به مشروطیت مملکت خدمات برجسته کرده اند و قتیکه ما می بینیم نسبت به پنج نفر اولاد او در ماه ششصد ریال میخواهند بدهند آنوقت در اینباب اشکال کردن و صحبت کردن این بنظر بنده زیبنده نیست. و شأن مجلس نیست آقای نقابت نسبت بیک نفر یا دو نفر که آنها هم متضرر شده اند از قانون خوب این را بایستی توجه بدهند که آقای وزیر دارائی نسبت بآنها یک راهی باز کنند که رفع زحمت از اینها بشود ولی پیدا شدن این اشخاص نباید باعث شود که ما نسبت بورثه مرحوم سید جمال الدین که بعد از این آمده است یک مساعدتهائی نکنیم از اینجهت بنده خواستم استدعا کنم آقایان توجه بفرمایند به این اشخاصی که یک برجستگی هائی در خدمت کشور دارند بآنها کمک بشود. (جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی گرفته میشود بماده ۲۳ آقایان موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

۶۱ - موقع و دستور جلسه آتیه - ختم جلسه

رئیس - اگر آقایان اجازه بفرمایند جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتیه روز سه شنبه ۱۴ مهر ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور انتخاب هیئت رئیسه. مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری